

## **Høringssvar Råstofplan 2016/2020 Region Hovedstaden Afvejning af samfundsinteresser**

Den 24.11.2020

Råstofplanen skal forholde sig til, hvorledes forskellige samfundsinteresser afvejes op imod udnyttelsen af råstofforekomsterne som led i en bæredygtig udvikling og efter en samlet interesseafvejning, som det fremgår af råstoflovens §1

Selvom mange af de forhold, der skal tages i betragtning, er nævnt i nærværende plan, fremgår det kun sporadisk, hvorledes disse hensyn er vægtet og tilgodeset i forhold til værdien af råstofforekomsterne. Tilsyneladende er kun de let kvantificerbare størrelser og klart definerede rammer vægtet.

Der bør udarbejdes en grundig undersøgelse og kvantificering af det, regionen blot har kaldt "bløde værdier" og opstilles retningslinjer for, hvordan de indgår i en samlet afvejning af bæredygtige samfundshensyn.

Regionen har som myndighed det primære formål at tjene borgernes interesser i regionen. Der er ikke andre instanser til at varetage netop denne opgave. Borgernes mest grundlæggende interesse er langsigtet øget trivsel. En forudsætning for trivsel er, at der træffes sunde (økonomiske) beslutninger, der tilgodeser alle områder af regionens virke.

En sammenligning af råstof erhvervets bidrag til samfundet op imod borgernes ønske om en god udsigt giver ikke meget mening. Råstofplanlægning har langt større betydning for regionens borgere. Ikke mindst på sundhedsområdet, som er en væsentlig del af regionen ansvarsområde.

Råstofplanen bør redegøre for, hvorledes de samfundsmæssige interesser er afvejet mod hinanden. De erhvervsmæssige interesser, der nævnes, vedrører tilsyneladende mest indvindingsindustrien, der udgør mindre end 10% af de erhverv, der er direkte afhængige af råstofindvinding samt er ganske mobilt på nationalt plan. De langt overvejende erhvervsinteresser, hvorom der kun nævnes nogle generelle betragtninger, ligger i byggeriet, som ikke er særligt prisfølsomt på råstoffer, men kræver en vis kvalitet.

De sociale og trivselsmæssige interesser modstilles som bløde ukvantificerbare størrelser. Men blot fordi direkte udgifter og indtægter er let kvantificerbare, betyder det ikke, at disse betragtninger kan gå forud for myndighedens primære formål.

Der foretages ikke vurderinger af de dynamiske effekter af åben minedrift inden for bynær landzone, der grænser op til boligområder, der ofte huser mellem-indkomstgrupper, der netop kan have skiftende arbejdstider og derfor er ekstra følsomme over for støj, støv og tung trafik.

Hvilken betydning har det, når f.eks. en sygeplejerske med skiftende arbejdstider går ned med

stress, fordi han ikke kan sove, når han kommer hjem, pga. en udgravning op til hans Boligområde?

Hvilken betydning har det, når et par i en børnefamilie, går fra hinanden, men ikke kan sælge deres fælles bolig, i 10 år frem, fordi værdien af deres ejendom er faldet, som følge af en åben mine overfor?

Hvilken betydning har det, at vejene fra små bysamfund gøres trafikalt usikre, særligt for bløde trafikanter, som ofte er børn og unges bedste mulighed for at være mobile?

Hvad sker der når kvaliteten af boligområder sænkes i årtier, og mennesker tvinges til at blive boende i usælgelige huse?

Det er ikke kun udsigten industrielle åbne minedrift, men svævestøv med potentielle sundhedsmæssige risici og nedfaldsstøv, der lægger sig på alt, påvirkning af natur/miljø/grundvand, tunge lastvognstransporter til og fra graveområderne med indfædtede veje, stor trafiktæthed/trængsel, hvor lokaltrafikken sammenblandes med en konstant strøm af lastvognstog.

Alternativt, hvilken betydning har det for borgernes trivsel, når boligområderne i omegnskommunerne gøres til trygge og naturskønne opvækststeder for børnefamilier med tilknytning til hovedstaden?

Vi ved det ikke, for der foreligger ikke en seriøs undersøgelse af de samfundskonsekvenser det har, både for individer og belastningen på sundhedsvæsen og diverse psykosociale effekter at udlægge et graveområde i umiddelbar nærhed af boligområder.

Disse effekter opvejes ikke nødvendigvis af en øget herlighedsværdi 10-20 år ude i fremtiden eller af nogle få hundrede lavteknologiske jobs i regionen, der let kan flyttes og gavne andre steder i landet.

At det er kompliceret at beregne psykosociale og helbredsmæssige påvirkningers dynamiske effekter på samfundet fritager ikke for at foretage en sådan grundig afvejning.

Af sundhedsstyrelsens hjemmeside:

<https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2020/Ulighed-i-sundhed/Indsatser-mod-ulighed-i-sundhed-tilgaengelig.ashx?la=da&hash=D9D7DD6CA835216B65AC488A3DB044E764A4DD7D>

"systematisk ulighed i sundhed mellem sociale grupper uacceptabel. En sådan uændret stor ulighed på en lang række sundhedsparametre er ikke desto mindre, hvad man finder i rapporten Social ulighed i sundhed og sygdom (Sundhedsstyrelsen, 2020). Uligheden opfattes især som uretfærdig, hvis man godt ved, hvad man kan gøre ved den"

Af råstofloven §1 fremgår det, at regionen er forpligtet til at foretage en grundig afvejning af samfundsinteresser og sikre sig, at udnyttelsen af råstofforekomsterne sker som led i en

bæredygtig udvikling efter en samlet interesseafvejning.

Der foreligger tilsyneladende ikke nogen dokumentation eller blot retningslinjer for en sådan Afvejning. Regionen konstaterer blot:

“Ud fra en overordnet samfundsmæssig betragtning er råstofindvinding en af de forudsætninger for fortsat udvikling af hovedstadsområdet, som har en vis omkostning for snæver kreds af regionens borgere. Da der er tale om en snæver kreds af borgere i forhold til samfundet som helhed, vurderes påvirkningen ikke at være væsentlig.”

Dette er useriøst og udgør ikke en grundig afvejning af samfundshensyn.

### **Konklusion**

Planen inddrager få og specifikke samfundshensyn, med udelader analyse af størstedelen af de økonomiske og trivselsmæssige effekter, råstofindvindingen har på samfundet.

Planen bør forholde sig grundigt til, hvorledes forskellige samfundsinteresser afvejes op imod udnyttelsen af råstofforekomsterne. Erhvervsmæssige interesser i sin helhed, samfundsøkonomisk, psykosociale og helbredsmæssige påvirkninger, både af indvinding, forsyning og medfølgende trafikale påvirkninger og de samlede afledte dynamiske effekter på samfundet, som det fremgår af råstoflovens §1

Den foreliggende råstofplan er næppe udtryk for en fornuftig afvejning af samfundsinteresser i regionen. Det er tvivlsomt om udlægning af graveområder i bynær landzone, nær boligområder, er i samfundets eller borgerne i regionens interesse.

Alternativet kunne bl.a. være at udvide havnekapaciteten og opmagasinering og derved forholdsvist omkostningsbevidst at kunne forsyne regionen med mange af de nødvendige råstoffer. Men vi kan ikke vide det med sikkerhed, før regionen har undersøgt det grundigt!

Regionen har ikke sandsynliggjort, at råstofplanen lever op til §1 i råstofloven.

Nærværende råstofplan bør indeholde både generelle retningslinjer og specifikke vurderinger for hver enkelt områdes påvirkning af samfundet.

Med venlig hilsen

Simon Rigét [simon.riget@gmail.com](mailto:simon.riget@gmail.com)

Samt 50 medstillere, der repræsenterer husstande med i alt 134 personer